



Deň letného slnovratu sa takmer zhoduje s kresťanským sviatkom narodenia Jána Zvestovateľa alebo Jána Krstiteľa, ktorý pripadá na 24. júna (června) (**podľa nového štýlu 7. júla (července)**), odstupom času sa dávny slavianský sviatok postupne „presunul“ na 7. júla (července) **v národnej tradícii dodnes ako Deň Ivana Kupalu. Deň Kupalu slávilí naši predkovia hlavne na deň slnečného slnovratu.**

Najdlhší deň a najkratšia noc v roku. Toto je jeden z hlavných štyroch sviatkov dávnych Slavianov, načasovaných na polohy Slnka (Kolada, Maslenica, Kupala, Radogošč). Posledný deň Rusalského týždňa alebo Rusalie. Kupala je jedným z najstarších sviatkov, ktorý do dnešných dní zachoval nezmenené mnohé tradície a zvyky našich Predkov, napríklad: ustupovanie Jarila, ktorého nahrádza Boh letného slnka Kupala, zber liečivých bylín, vyhľadávanie kvetu papradia (kvetu kapradiny) atď.. **Kupalu nahrádza kresťanský sviatok „Jána Krstiteľa“, známy v našich oblastiach ako „Jána“ (známy tiež ako „svätójánska noc“).**

Podme nezaujato preskúmať, čože je to za deň, ktorý nesie názov Kupala (Купала, Купайло, Купало (Kupala, Kupajlo, Kupalo)), ktorý sa uctieval a slávil predkami Rusov presne v jeden a ten istý čas v roku, dávno pred našimi časmi, ktorého hlavné obyčaje a tradície sú stále skryté v Duši teraz (hlavne v súlade s Dušou a nie podľa akýchkoľvek pravidiel) a prichádza k nám z hlbín vekov.

V aký deň sa slávi Kupala?

Dátum samotného slávania Kupalu nie je náhodný a súvisí s astronomickou udalosťou, podobne ako mnohé iné slávnostné dni, čo môže naznačovať pokročilé znalosti predkov Rusov v otázkach astronómie. **Na deň Kupalu pripadá astronomická udalosť s pomenovaním „deň letného slnovratu“.** V súčasnosti je úplne známe, že trajektória pohybu našej zemegule okolo Jarila-Slnka nie je ani z ďaleka ideálnym kruhom. Počas jedného obehu našej zemegule okolo Jarilo-Slnka sa vzdialenosť medzi nimi mení z minimálnej na maximálnu, čo sa opakuje z roka na rok a zo storočia na storočie. V deň letného slnovratu naša zemeguľa zaujíma najbližšie postavenie od Jarila-Slnka a na našej severnej pologuli je v tejto dobe najdlhší deň a najkratšia noc v roku - víťazstvo Svetla nad Temnotou. Táto astronomická udalosť nezávisí od žiadnych náboženstiev, vier, politických názorov,

všeobecne nie je závislá od ľudí. Slnko svieti rovnako pre všetkých a táto udalosť prebieha v jednom a tom istom čase z roka na rok, nehladiac na nejaké kalendáre a ich štýly a to nie je možné vrátiť späť alebo preplánovať, ako si kto zmyslí, ale je vcelku možné zameniť pojmy.

Predvečer sviatku privádza sám Deň Kupalu vo svojej rituálnej náplni. Je plný rituálov spojených s vodou, ohňom a bylinami. Kupalu slávil v lese, na poľane, pri brehoch vodojemov. Podstatná časť obradov Kupaly prebieha hlavne v noci.

Slaviani považovali za povinné sa vykúpať pred západom slnka v riekach, jazerách. Verili, že týmto dňom vychádza z riek všetka nečistá sila, preto bolo možné sa kúpať bez akýchkoľvek obáv. Kúpanie bolo spravidla masové. Ak nebolo možné sa vykúpať v prírodných vodojemoch, umývali sa v domácich baniach. **Verilo sa, že voda je na Deň Kupaly životodarná a má magické vlastnosti.**

Na tento sviatok, podľa národných povier, sa môže voda „spriateľiť“ s ohňom. Symbolom takéhoto spojenia boli táboráky, ktoré sa zapalovali v noci Kupaly po brehoch riek.

Očistné táboráky sú jednou z hlavných osobitostí Kupalskej noci. Mládež pozbierala z celej oblasti obrovské množstvo starých vetiev (chvújí) a postavili z nich veľkú pyramídu, uprostred ktorej stál stĺp. Na ňom bolo nasadené koleso, dechtovú bečku (tar barrel), lebku koňa alebo kravy.

Ohne zapalovali neskoro večer a zvyčajne horeli až do rána. **V niektorých tradíciách sú požiadavky o nutnosti zapáliť Kupalský táborák výhradne „živým ohňom“, získaným trením;** niekde si oheň z tohto táboráku nosili domov a zakladali nový oheň v tak krbe založili nový oheň. K ohňu museli ísť všetky ženy z dediny, ktorá neprišla, bola upodozrievaná z čarodejníctva. Okolo ohňa sa viedli chorovody, tancovali, spievali kupalské piesne, preskakovali cez oheň; ten, kto skočil odvážnejšie a vyššie, ten bude šťastný. Dievčatá preskakujú cez oheň preto, „aby sa očistili a chránili pred nemocami, kliatbami, sprisahaniami“ a aby ich „rusalky nenaradali a neprichádzali v priebehu roka“. Dievča, ktoré nepreskočilo cez oheň, nazývali vedmou (ведьмой - čarodejnicou); oblievali ju vodou, šľahali žihlavou (kopřivou), ako neprejdúcou „očistným“ Kupalským ohňom. Mimo táborákov.

Kupalská noc je zároveň zahalená tajomstvom, neznámom a prítomnosťou iného sveta. Verilo sa, že počas Kupalskej noci oživa a prejavuje sa všelijaká nečesť (zlo), je nutné si dávať pozor na „prejav nežitov (nemŕtvych) - domových, vodných, lesných a rusaliiek“.

Na Kupalskú noc východní slaviani uväzovali a vešali z vonkajšej strany okien, dverí domov, aj chlievov vrkoče, vidly, nože, tiež aj vetvičky určitých stromov, aby chránili „svoj“ priestor pred prenikaním nečistej sily.

Verilo sa, aby ochránili seba pred útokmi čarodejníč kládli na prah a na parapety žihlavu. Dievčatá trhali palinu, pretože verili, že sa jej čarodejnice a rusalky boja.

V noci na Kupalu sa vyberali „súdení“ a pripravovali sa na svadobné obrady: skákali cez oheň držiac sa za ruky, vymieňali si venčeky (veniec je symbolom dievčerstva (panenstva)), hľadali kvet papradia (kapradí) a máčali sa v rannej rose. V tento deň sa „ozdobovali dedinské cesty „aby svatovci čím skôr prišli“, alebo vyorávali brázdou k domu chlapca, aby sa čím skôr oženil“. Okrem toho, v Kupalskú noc často veštili z venčekov, spúšťaných do rieky: ak venček pláva, sľubovalo to šťastie a dlhý život alebo vydaj (manželstvo).

Kupalský venček bol povinnou charakteristikou hier. Zhotovovali ho pred sviatkom z divokých bylín a kvietkov. Rituálne použitie Kupalského venčeka je spojené aj s magickým zmyslom jeho formy, venček bol spájaný s inými kruhovými predmetmi s otvormi (prsteň, obruč, kalaču (pletený pšeničný chlieb v tvare obruče) atp.). S týmito symbolmi venčeka sú založené zvyky dojenia alebo prelievania mlieka cez neho, čokoľvek cez venček preťahovať a preliezať, pozeráť, piť, umývať sa cez

neho.

Verilo sa, že každá bylina dáva venčeku svoje vlastné špecifické vlastnosti, ako aj spôsob jeho zhotovenia pridáva zvláštnu silu - vitie, pletenie. Na venček sa často používali zimozeleň (lat. vinca minor), bazalka fialová (lat. ocimum), pakost krvavý (lat. geranium sanguineum), papraď (kapradí), ruže, ostružiny, vetvičky dubu a brezy, atď..

Počas sviatku venček často zničili: hodili ho do vody, spálili v ohni, vyhadzovali na strom alebo strechu domu, odnášali na cintorín. Niektoré venčeky odložili na liečebné použitie, na ochranu polí pred krupobitím a záhradky pred „červami“.

Počas Kupalskej noci, ako aj jedna noc zo zimných sviatkov, slaviani často robili „obradné bezočivosti“ mládeže: kradli palivové drevo, vozy, brány, vynášali ich na strechy, podopierali dvere domov, zamazávali okná a tp.. Podobné činnosti sa považovali za ochranné a očistné obrady. Mládež takto ukazovala zlým duchom, lesným, rusalkám a ostatným, že bol už neporiadok urobený, aby odišli škodiť na iné miesta, čo najďalej od tejto dediny.

S papradou (kapradí) boli spojené špeciálne tradície. Slaviani mali poveru, že iba raz ročne - **v noci Kupalu - kvitne papradie (Perúnov kvet)**. Mýtický, v prírode neexistujúci kvietok dal tomu, kto ho odtrhol a nechal si ho, zvláštne schopnosti. Podľa povery, vlastník kvietku sa stáva prezieravým, môže rozumieť jazyku zvierat, vidieť všetky poklady, akoby sa nenachádzali hlboko v zemi, tiež vstupovať do chránených miest bez prekážok, prikladali kvietok k zámkom a závorám (rozpadávali sa pred kvietkom), vládnuť nad nečistými duchmi, rozkazovať zemi aj vode, stať sa neviditeľným a meniť svoju tvár. V skutočnosti papraď (kapradí) nikdy nekvitne - rozmnožuje sa spórami.

Deň Kupaly je charakteristický mnohými obyčajmi a tradíciami spojenými s rastlinným svetom. Zeleň sa používala ako univerzálny obereg: verilo sa, že chráni chorobami a epidémiami, z očí (zlého oka) a kliatbami; od kaldúnov a čarodejníc, nečistej sily, „chodiacich“ mŕtvych (zombie); od bleskov, hurikánov, požiarov; od hadov a dravých zvierat, hmyzích škodcov, červov. Zároveň, kontakt so sviežou zeleňou bol považovaný ako magický nástroj, zabezpečujúca plodnosť a úspešný chov hospodárskych zvierat, hydiny, úrodu obilnín a zeleniny - plodín.

Verilo sa, že v tento deň je najvhodnejší na zber liečivých bylín, pretože rastliny dostávajú najväčšiu silu od Slnka a Zeme. Niektoré bylinky sa zbierali v noci, iné počas dňa doobeda a ostatné počas raňajšej rosy. Počas zberu liečivých bylín sa vyslovovali určené zaklínania.

Podľa povery sú Kupalské bylinky najliečivejšie, ak ich zbierali „starí aj mladí“, teda starci aj deti, ako „najčistejší“.

Slaviani nezabúdali na obetiny Predkom. Prinášali im prvé dozreté plody a ovocie (jablká, višne, čerešne a jahody). V niektorých Ruských miestach varili „obetnú kašu“. Cez deň touto kašou hostili chudobných a večer ju, ochutenú čerstvo namúteným maslom, konzumovali všetci.

Napríklad, Predkovia súčasných Bielorusov, spomienkové jedlo pozostávalo z tvarohu (varených knedlí), syru, múčnej ovsenej kaše (kulagy), nekvasených placiek (babiek) s drveným konopným semenom, cibuľou, cesnakom, kvasu (chladeného), praženici na masti.

Podľa tradície, zakorenenej hlboko v stáročiach, deň alebo dva dni po Kupale, slaviani začínali najdôležitejšiu poľnohospodársku činnosť - čas kosenia trávy (senoseč).

~~~

Zdroj Vedagor: [https://vk.com/wall510552269\\_4276](https://vk.com/wall510552269_4276)

**Sdílet**